

מה אסור חז"ל משום רפואות בשבת - שיעור 392

I. תרופות הומופטיות (homeopathic) עשבים וצמחים וטיפות המבוססים על מרכיבים טבעיים נראה שזה רפואה טבעית אם נתקבל לרפואה ע"פ מומחים ואם יש כבר נסיון רב על הדבר ולכן מי קובע בזה ואסור בתרופות אסור גם בזה (שו"ת שבט הלוי ה - ג"ה)

II. דבר דאינו מרפא אלא מונע ההיזק מותר (סעיף כ"ג) כגון רטייה על המכה. כ"כ המהרש"ג (ז - ק"ו) וראיתו מסימן ש"ג - ט"ו דהחש באווננו מותר לו ליתן בה צמר גפן ולכן המרבה להזיע מותר לו לפזר אבקת טאלק פשוטה שאין בה תוספת פורמאלין (ש"ע ל"ד - י"ג)

(א) Using iodine or peroxide on a wound

עייין בשש"כ (ל"ה - י"ז) בשם הגרשז"א דדבר שבוא להגן מזיהום הו"ל כרטייה שמשמרת וכ"ש לצרכי קטן מותר ועייין עוד בשו"ת אז נדברו (י - ז) שאסור ליתן יוד (iodine) או דבר אחר כמוהו המנקה אם אין במניעת שימת תרופות אלו משום חשש סכנה או אפילו חשש חולה שאין בו סכנה רמ"א (ס)

(ב) Using mouthwash for bad breath

עייין (סעיף ל"ו) דאין לועסין מצטיכי (מין עשב שיש בו ריח טוב) ולא שפיין השינים לרפואה ואם משום ריח הפה מותר ועייין (סימן ש"ג - ט"ו) שמותר לתת בושם לתוך הפה ועייין עוד במ"ב (שס - ס"ק מ"ט ו)

(ג) Using powder to remove sweat or smell

וכן מותר לתת אבקה לתוך כפוזמקאות (socks) להעביר ריח רע אמנם אם יש באבקה חומר המרפא אסור שו"ת חשב האפוד (ז - ל"ט) ואפשר זה רק לשיטת המג"א (ס"ק מ"ג) דסם לבריא אסור

III. עוד מעניני פילין

(א) Taking pills to develop ones appetite

עייין באג"מ (ג - ג"ד ד"ה "ואס יש") מסתברא דלאדם שאין לו תאוות אכילה הוא חולה כי דרך כנ"א הכריאים שיש להם תאוות אכילה וצריכים רפואה וזה אסור

(ב) Sleeping pills

עייין בקצות השלחן (של"ח - סקל"ח) דאין זה רפואה לחולי שהחסר שינה אינה חולי והסם אינו מרפא אלא משקיט ומביא שינה. וע"ע בשו"ת ציץ אליעזר (ט - י"ז - ז) דבזמננו יש בכדורי שינה גם חומר המרפא. ושש"כ (ל"ג - ז"ט) דמי שמצטער הרבה מחוסר שינה מותר לו לקחת כדורי שינה

(ג) No-doze pills

עייין בציץ אליעזר (חלק ח - סימן ט"ו - פרק ט"ו - חות י"ג) דאסור לקחת פילין בשבת כדי להפיג ממנו השינה וע"ע בשו"ת באר משה (ח - ל"ג) דאין בכדורים אלו משום רפואה. ואם ברצונו ללמוד או לעשות שאר דבר מצוה מותר לו לקחתם

(ד) Pills enabling or inhibiting conception

עייין שש"כ (ל"ד - י"ט) דהביא מרוב הפוסקים דמותר דרפואות אסור רק למי שיש לו צער הגוף או מרגיש חולשה אבל לא לעניני הריון וגדרה כבריאה וצ"ע וטוב לצרף ההיתרים כמו בשנוי או מעורב במאכל עייין בשיעור 126

IV. מקור התעמלות בשבת (משה נשבת קמ"ז) דסכין וממשמשין אבל לא מתעמלין ולא מתגרדין

משמע דדעת רש"י (ס) האיסור להתעמל בשבת הוא משום עובדא דחול וכ"כ התוספות יום טוב אולם מדברי רבינו חננאל האיסור דהתעמלות משום דכעין מעשה רפואה ודוקא שמתכוין להזיע וכ"כ הרמב"ם (כ"ח - כ"ח) ונפקא מינה אם מותר להתעמל בשבת באופן שאינו מתכוין להזיע או על כל פנים אינו מזיע דאי נימא דטעם האיסור משום עובדא דחול כרש"י גם אם אינו מזיע אסור אם משפשף בכח (מג"ח ש"ח - מ"ז) דסוף סוף הוי עובדא דחול. ועייין בבה"ל (ש"ח - סעיף מ"ז ד"ה "כדי שייגע") ח"ל ולדינא כתב הא"ר דיש לפסוק בזה כהרמב"ם" ולכן אם לא ייגע להזיע או אינו מתכוין להזיע מותר לעשות התעמלות בשבת (מג"ח ש"ח) ועייין עוד בב"ח (ש"ח) דפירש דברי הטור דסבירא ליה דרש"י והרמב"ם לא פליגי אהדדי וזה וזה אסור משום עובדא דחול אם משפשף בכח אפילו לא הזיע ואם הזיע אסורים גם כן משום רפואה. ובוזה מתורץ הסתירה בין סימן (ש"ח - ז) דפסק המחבר דאין למשמש בכח ולא הגבילו איסור זה אם מזיע או לא ואילו בסימן (ש"ח - מ"ז) העתיק לשון הרמב"ם "כדי שייגע ויזיע" דמשמע דדוקא אם מתכוין להזיע אסור (זה"ל ש"ח)

